

แบบฟอร์มบทความย่อผลงาน

ประเภท Poster presentation 1.1 นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ 1.2 CQI (Clinic) 1.3 CQI (Non-Clinic)
1.4 R2R 1.5 วิจัยฉบับสมบูรณ์

ประเภท หน่วยงาน

2.1 รพ.สต./ศสม. 2.2 รพช. รพท. 2.3 สสอ./สสจ.

3. ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่
อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

4. ทีมผู้นำเสนอผลงานวิชาการ

1) ชื่อ – สกุล นางสาวอุมัยรี หมาดหนด	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
2) ชื่อ – สกุล นายไกร แก้วทิพย์	ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
3) ชื่อ – สกุล นางสาวปณิตา ทองดีเพ็ง	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข
4) ชื่อ – สกุล นางสุกัญญา บุญญานวัตร	ตำแหน่ง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน

5. หน่วยงาน

1) รพ.สต./ศสม. 2. รพช. 3. สสอ./สสจ. ศรีบรรพต

6. เบอร์โทร 080-0378622 E-mail : penmidnight@gmail.com

1.1 เนื้อหาโดยย่อ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองเด็กอายุ 3-5 ปี จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ความรู้การแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก การเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพ การเข้าถึงแหล่งขายแปรงสีฟันและยาสีฟัน การได้รับข้อมูลหรือคำแนะนำการแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก และพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-square test

ผลการศึกษา พบว่า เพศ อายุ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก ความรู้เกี่ยวกับการแปรงฟันให้เด็ก และการเข้าถึงแหล่งขายแปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก และพบว่า ระดับการศึกษา ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก การเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพของผู้ปกครอง และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแปรงฟันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กอายุ 3-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

คำสำคัญ พฤติกรรมการแปรงฟัน, เด็กก่อนวัยเรียน

รายละเอียดเอกสารฉบับเต็ม ประกอบด้วย

1) ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็กอายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

2) ชื่อเจ้าของผลงานและสังกัด

2.1 นางสาวอุษัยรี หมาดหนูด	สังกัดโรงพยาบาลศรีบรรพต
2.2 นายไกร แก้วทิพย์	สังกัดโรงพยาบาลศรีบรรพต
2.3 นางนางสาวปณิตา ทองดีเพ็ง	สังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขาปู่
2.4 นางนางสุกัญญา บุญญานูวัตร	สังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสวนโหนด

3) บทนำ

พฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็กมีอิทธิพลสำคัญต่อการเกิดโรคฟันผุ สำหรับเด็กเล็กนั้น ผู้ปกครองควรแปร่งฟันให้เด็กตั้งแต่ฟันน้ำนมขึ้น จนกว่ากล้ามเนื้อมัดเล็กของเล็ทจะพัฒนาได้เต็มที่ประมาณอายุ 8 ปี จึงจะทำให้เด็กสามารถแปร่งฟันให้สะอาดได้เอง แต่จากการสำรวจสุขภาพช่องปากระดับประเทศ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2560 พบว่า ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนมีแนวโน้มช่วยแปร่งฟันให้เด็กลดลง นอกจากนี้ยังมีรายงานเกี่ยวกับการที่ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการแปร่งฟันและความถี่ในการแปร่งฟันจะสามารถลดการเกิดโรคฟันผุในบริเวณฟันที่มีผิวเรียบได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็กของผู้ปกครอง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังกล่าว โดยได้ทำการศึกษาในกลุ่มเด็ก อายุ 3-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กมีฟันน้ำนมครบ 20 ซี่ และต้องอาศัยการดูแลจากผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก โดยใช้กรอบแนวคิดของ PRECEDE Framework ในการวิเคราะห์ ซึ่งจะครอบคลุม ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

4) วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

5) วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็กและศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี ของผู้ปกครอง ในตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยมีระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2562

6) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กอายุ 3-5 ปี ในตำบลเขาปู่ อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 195 คน กลุ่มตัวอย่าง 130 คน โดยคำนวณจาก สูตรของเครซีและมอร์แกน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

7) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ความรู้การแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก การเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพ การเข้าถึงแหล่งขายแปรงสีฟันและยาสีฟัน การได้รับข้อมูลหรือคำแนะนำการแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก และพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครอง แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach Alpha Coefficient เท่ากับ 0.725 ในส่วนแบบประเมินทักษะการแปรงฟันของผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ทำการปรับมาตรฐานในผู้ตรวจ (Intra-examiner Calibration) กับทันตแพทย์ โดยมีค่าสถิติแคปป่า (Kappa statistic) เท่ากับ 0.98

8) การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยไว้กับแบบสอบถาม โดยรับรองว่าข้อมูลส่วนตัวจะเป็นความลับ นำเสนอในภาพรวมของผลการวิจัย ไม่ทำให้เชื่อมโยงถึงตัวบุคคลได้และใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

9) ผลการวิจัย

9.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 มีรายได้ 0 - 5,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 มีระดับการศึกษาอยู่มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1

9.2 ข้อมูลพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครอง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก จำแนกเป็นรายชื่อ (N = 130)

ข้อความคำถาม	ระดับการปฏิบัติ		
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่ปฏิบัติเลย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านแปรงฟันให้เด็กด้วยวิธีถูไปมาสั้นๆ ในแนวนอน	38 (29.2)	62 (47.7)	30 (23.1)
2. ท่านแปรงฟันให้เด็กครอบคลุมทุกซอกด้านของฟัน	23 (17.7)	82 (63.1)	25 (19.2)
3. ท่านแปรงฟันให้เด็กโดยใช้ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์	54 (41.5)	50 (38.5)	26 (20.0)
4. ท่านแปรงฟันให้เด็กโดยใช้ยาสีฟันขนาดเท่าเมล็ดข้าวโพด	33 (25.4)	71 (54.6)	26 (20)
5. ท่านใช้เวลาในการแปรงฟันให้เด็กอย่างน้อย 2-3 นาที/ครั้ง	25 (19.2)	77 (59.2)	28 (21.5)
6. ท่านแปรงลิ้นให้เด็กหลังการแปรงฟัน	16 (12.3)	60 (46.2)	54 (41.5)
7. ท่านแปรงฟันให้เด็กอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง	27 (20.8)	76 (58.5)	27 (20.8)
8. ท่านปล่อยให้เด็กแปรงฟันด้วยตนเอง	70 (53.8)	59 (45.4)	1 (0.8)
9. ท่านแปรงฟันซ้ำให้เด็ก เมื่อเด็กแปรงฟันด้วยตนเอง	16 (12.3)	47 (36.2)	67 (51.5)
10. ท่านตรวจความสะอาดฟันหลังการแปรงฟันให้เด็ก	13 (10.0)	53 (40.8)	64 (49.2)

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 8 ท่านปล่อยให้เด็กแปรงฟันด้วยตนเอง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ท่านแปรงฟันให้เด็กโดยใช้ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และพฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติเป็นประจำน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 10 ท่านตรวจความสะอาดฟันหลังการแปรงฟันให้เด็ก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก จำแนกตามระดับพฤติกรรม (N = 130)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับไม่ดี (0.00 – 0.66)	34	26.2
ระดับปานกลาง (0.67 – 1.33)	67	51.5
ระดับดี (1.34 – 2.00)	29	22.3

Mean = 0.87 S.D. = 0.54 Maximum = 1.90 Minimum = 0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับปานกลาง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5

9.3 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก

ระดับการศึกษา	ระดับพฤติกรรม						รวม	
	ไม่ดี		ปานกลาง		ดี			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน	2	1.5	1	0.8	0	0	3	2.3
ประถมศึกษา	12	9.2	8	6.2	1	0.8	21	16.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	6.9	11	8.5	6	4.6	26	20.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	6.9	35	26.9	12	9.2	56	43.1
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0	0	6	4.6	1	0.8	7	5.4
ปริญญาตรี	2	1.5	6	4.6	9	6.9	17	13.1
รวม	34	26.2	67	51.5	29	22.3	130	100.0

$\chi^2 = 31.27$ df = 10.00 p-value = 0.001

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อายุ 3 - 5 ปี อยู่ในระดับดี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

9.4 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้านทัศนคติ จำแนกเป็นรายข้อ (N = 130)

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านคิดว่า การแปรงฟันให้เด็กอย่างเดียวก็เพียงพอจะทำให้สุขภาพฟันดี	78 (60.0)	16 (12.3)	36 (27.7)
2. ท่านคิดว่า วิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันฟันผุ คือการแปรงฟันเด็กให้สะอาดอย่างสม่ำเสมอ	121 (93.1)	3 (2.3)	6 (4.6)
3. ท่านคิดว่า ผู้ปกครองควรแปรงฟันให้เด็ก เมื่อเด็กมีฟันขึ้นครบในช่องปาก	39 (30.0)	15 (11.5)	76 (58.5)
4. ท่านคิดว่า ผู้ปกครองควรทำความสะอาดช่องปากให้เด็กตั้งแต่ฟันยังไม่ขึ้น	119 (91.5)	6 (4.6)	5 (3.8)
5. ท่านคิดว่า ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องแปรงฟันให้เด็ก ถ้าเด็กไม่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก	97 (74.6)	6 (4.6)	27 (20.8)
6. ท่านคิดว่า ผู้ปกครองควรแปรงฟันให้เด็กซ้ำทุกครั้ง เพราะเด็กแปรงฟันเองไม่สะอาด	115 (88.5)	5 (3.8)	10 (7.7)
7. ท่านคิดว่า เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่สามารถแปรงฟันได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีผู้ปกครองควบคุม	48 (36.9)	18 (13.8)	64 (49.2)
8. ท่านคิดว่า การแปรงฟันให้เด็กอย่างถูกวิธี จะช่วยให้แปรงฟันได้สะอาดและครอบคลุมทุกซี่ทุกด้านของฟัน	126 (96.9)	4 (3.1)	0 (0)
9. ท่านเชื่อว่า การให้เด็กแปรงฟันด้วยตนเอง จะช่วยให้เด็กดูแลตนเองได้ และแปรงฟันได้สะอาดขึ้น	91 (70.0)	8 (6.2)	31 (23.8)
10. ท่านคิดว่า การแปรงฟันในเด็ก สามารถแปรงด้วยวิธีไหนก็ได้	15 (11.5)	18 (13.8)	97(74.6)

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การแปรงฟันให้เด็กอย่างถูกวิธี จะช่วยให้แปรงฟันได้สะอาดและครอบคลุมทุกซี่ทุกด้านของฟัน จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 96.9 และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่า การแปรงฟันในเด็ก สามารถแปรงด้วยวิธีไหนก็ได้ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 74.6

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับทัศนคติของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก

ระดับทัศนคติ	ระดับพฤติกรรม						รวม	
	ไม่ดี		ปานกลาง		ดี			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปานกลาง	25	19.2	14	10.8	4	3.1	43	33.1
ระดับสูง	9	6.9	53	40.8	25	19.2	87	66.9
รวม	34	26.2	67	51.5	29	22.3	130	100.0

$$\chi^2 = 34.50 \quad df = 2.00 \quad p\text{-value} = 0.000$$

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ปกครองที่มีทัศนคติระดับสูง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

9.5 ข้อมูลทักษะการแปร่งฟันให้เด็กของผู้ปกครอง

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านทักษะการแปร่งฟันให้เด็ก จำแนกตามคะแนน (N = 130)

ตำแหน่ง	คะแนน		
	0	1	2
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ฟันบนขวาด้านแก้ม	0 (0)	106 (81.5)	24 (18.5)
2. ฟันหน้าบนด้านริมฝีปาก	0 (0)	109 (83.8)	21 (16.2)
3. ฟันบนซ้ายด้านแก้ม	0 (0)	106 (81.5)	24 (18.5)
4. ฟันบนซ้ายด้านเพดานปาก	14 (10.8)	91 (70.0)	25 (19.2)
5. ฟันหน้าบนด้านเพดานปาก	97 (74.6)	26 (20.0)	7 (5.4)
6. ฟันบนขวาด้านเพดานปาก	14 (10.8)	91 (70.0)	25 (19.2)
7. ฟันล่างขวาด้านแก้ม	0 (0)	106 (81.5)	24 (18.5)
8. ฟันหน้าล่างด้านริมฝีปาก	0 (0)	105 (80.8)	25 (19.2)
9. ฟันล่างซ้ายด้านแก้ม	0 (0)	106 (81.5)	24 (18.5)
10. ฟันล่างซ้ายด้านลิ้น	14 (10.8)	91 (70.0)	25 (19.2)
11. ฟันหน้าล่างด้านลิ้น	105 (80.8)	20 (15.4)	5 (3.8)
12. ฟันล่างขวาด้านลิ้น	14 (10.8)	91 (70.0)	25 (19.2)
13. ฟันบนขวาด้านบดเคี้ยว	0 (0)	15 (11.5)	115 (88.5)
14. ฟันบนซ้ายด้านบดเคี้ยว	0 (0)	15 (11.5)	115 (88.5)
15. ฟันล่างขวาด้านบดเคี้ยว	0 (0)	15 (11.5)	115 (88.5)
16. ฟันล่างซ้ายด้านบดเคี้ยว	0 (0)	15 (11.5)	115 (88.5)
17. ลิ้น	61 (46.9)	35 (26.9)	34 (26.2)

จากตารางที่ 6 ตำแหน่งในการแปร่งฟันที่ผู้ปกครองได้คะแนนเต็มมากที่สุด ได้แก่ ฟันบนขวาด้านบดเคี้ยว ฟันบนซ้ายด้านบดเคี้ยว ฟันล่างขวาด้านบดเคี้ยว และฟันล่างซ้ายด้านบดเคี้ยว จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 และตำแหน่งในการแปร่งฟันที่ผู้ปกครองได้คะแนนเต็มน้อยที่สุด ได้แก่ ฟันหน้าล่างด้านลิ้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแปร่งฟันของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการแปร่งฟันให้เด็ก

ระดับทักษะการแปร่งฟัน	ระดับพฤติกรรม						รวม	
	ไม่ดี		ปานกลาง		ดี			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับไม่ดี	3	2.3	0	0	0	0	3	2.3
ระดับปานกลาง	28	21.5	51	39.2	23	17.7	102	78.5
ระดับดี	3	2.3	16	12.3	6	4.6	25	19.2

รวม	34	26.2	67	51.5	29	22.3	130	100.0
-----	----	------	----	------	----	------	-----	-------

$$\chi^2 = 11.29 \quad df = 4.00 \quad p\text{-value} = 0.040$$

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปกครองที่มีทักษะการแปรงฟันระดับดี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทักษะการแปรงฟันให้เด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

9.6 ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพของผู้ปกครอง

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้านการเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ (N = 130)

ข้อความคำถาม	ใช่, สะดวก, เพียงพอ	ไม่ใช่, ไม่สะดวก, ไม่เพียงพอ
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
1. ท่านสามารถพาเด็กไปรับบริการทันตกรรมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลของรัฐคลินิกเอกชน หรือสถานบริการอื่นๆ	101 (77.7)	29 (22.3)
2. ท่านสามารถพาเด็กไปพบทันตแพทย์เพื่อตรวจฟันทุกๆ 6 เดือน หรือ 1 ปี	44 (33.8)	86 (66.2)
3. ท่านสะดวกในการเดินทางเพื่อพาเด็กไปรับบริการทางทันตกรรม	98 (75.4)	32 (24.6)
4. ท่านมีรายได้เพียงพอต่อการเดินทางและค่ารักษาทางทันตกรรมในการพาเด็กไปรับบริการทางทันตกรรม	59 (45.4)	71 (54.6)

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถพาเด็กไปรับบริการทันตกรรมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลของรัฐคลินิกเอกชน หรือสถานบริการอื่นๆ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7 และผู้ปกครองที่ไม่สามารถพาเด็กไปพบทันตแพทย์เพื่อตรวจฟันทุกๆ 6 เดือน หรือ 1 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพกับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก

ระดับการเข้าถึง	ระดับพฤติกรรม						รวม	
	ไม่ดี		ปานกลาง		ดี			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับยาก	19	14.6	10	7.7	0	0	29	22.3
ระดับปานกลาง	7	5.4	24	18.5	4	3.1	35	26.9
ระดับง่าย	8	6.2	33	25.4	25	19.2	66	50.8
รวม	34	26.2	67	51.5	29	22.3	130	100.0

$$\chi^2 = 41.79 \quad df = 4.00 \quad p\text{-value} = 0.000$$

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการเข้าถึงระดับง่าย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

9.7 ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรงฟันเด็กจากสื่อต่าง ๆ หรือจากบุคคลใกล้ชิดของผู้ปกครอง

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรงฟันเด็กจากสื่อต่าง ๆ หรือจากบุคคลใกล้ชิด จำแนกเป็นรายข้อ (N = 130)

ข้อคำถาม	เคย	ไม่เคย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการแปรงฟันให้เด็กอย่างถูกวิธี	102 (78.5)	28 (21.5)
2. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อแปรงสีฟันและยาสีฟันที่เหมาะสมกับเด็ก	73 (56.2)	57 (43.8)
3. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ในเด็ก	93 (71.5)	37 (28.5)
4. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจความสะอาดฟันหลังการแปรงฟันให้เด็ก	74 (56.9)	56 (43.1)

จากตารางที่ 10 พบว่า ข้อที่ผู้ปกครองตอบว่าเคยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการแปรงฟันให้เด็กอย่างถูกวิธี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5 และข้อที่ผู้ปกครองตอบว่าเคยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 2 ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกซื้อแปรงสีฟันและยาสีฟันที่เหมาะสมกับเด็ก จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2

ตารางที่ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารการแปรงฟันกับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก

ระดับการได้รับ ข่าวสาร	ระดับพฤติกรรม						รวม	
	ไม่ดี		ปานกลาง		ดี		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ระดับน้อย	20	15.4	8	6.2	3	3.3	31	23.8
ระดับปานกลาง	3	2.3	12	9.2	1	0.8	16	12.3
ระดับมาก	11	8.5	47	36.2	25	19.2	83	63.8
รวม	34	26.2	67	51.5	29	22.3	130	100.0

$$\chi^2 = 35.51 \quad df = 4.00 \quad p\text{-value} = 0.000$$

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ปกครองที่มีการได้รับข่าวสารระดับน้อย มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อยู่ในระดับไม่ดี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 ผู้ปกครองที่มีการได้รับข่าวสารระดับมาก มีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรงฟันให้เด็กของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

10) วิจารณ์/ข้อเสนอแนะ

ผู้ปกครองได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรงฟันเด็ก ทั้งจากทันตบุคลากร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู อาจส่งผลให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็กอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังนั้น จะช่วยให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ และเกิดความตระหนักในการแปรงฟันให้เด็กมากขึ้น

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีทักษะการแปรงฟันในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ไม่แปรงฟันบริเวณฟันบนซ้ายด้าน เพดานปาก มีบางตำแหน่งที่ผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็กไม่ถูกต้อง เช่น ฟันหน้าบนด้านเพดานปาก ดังนั้น ควรให้ผู้ปกครองได้ฝึกแปรงฟัน ทั้งโมเดลฟัน และฝึกปฏิบัติจริงในเด็กอีกทั้งการเพิ่มความถี่ในการฝึกปฏิบัติจะส่งผลให้ผู้ปกครองมีทักษะการแปรงฟันที่ดีขึ้น

11) สรุป

จากการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า เพศ อายุ รายได้ ความสัมพันธ์กับเด็ก ความรู้เกี่ยวกับการแปรงฟัน ให้เด็ก และการเข้าถึงแหล่งขายแปรงสีฟันและยาสีฟันสำหรับเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี และพบว่า ระดับการศึกษา ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการแปรงฟันให้เด็ก การเข้าถึงแหล่งบริการทันตสุขภาพของผู้ปกครอง และการได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการแปรงฟันให้เด็ก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแปรงฟันให้เด็ก อายุ 3-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ 0.05

12) เอกสารอ้างอิง

1. พรณราย ทักษันตกุล. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโรคฟันผุในเด็กปฐมวัย อำเภอพรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช. 2556
2. ภัสริธา อรุณปรีย์. ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กวัยเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่4-6 โรงเรียนหนองบัวโจดดงสิงวิทยา ต.เจ้าท่า อ.กมลาไสย จังหวัด กาฬสินธุ์. 2559
3. สำนักทันตสาธารณสุข. รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2560. 2560
4. สุขนันท์สินี เพชรสุวรรณ. ประสิทธิผลของโปรแกรมการแปรงฟันแบบฝึกปฏิบัติจริงสำหรับผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนช่วงอายุ 2-3 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วน ต.บ้านดง อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง. 2559